

31 Οκτωβρίου 2016

Τι θα συνέβαινε αν όλος ο κόσμος γινόταν χορτοφάγος;

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)





epaselect epa05436590 Crops on a field in front of a clear sky in Bad Vilbel, Germany, 22 July 2016. Due to expected rains during the weekend in South Hesse, the farmers will have to wait for dry days in order to continue the harvest. EPA/FRANK RUMPENHORST

Η εξάλειψη του κρέατος από τη διατροφή μας θα έφερνε πολλά οφέλη τόσο στην προσωπική υγεία μας όσο και σ'αυτή του πλανήτη. Θα μπορούσε όμως να έχει βλαπτικές συνέπειες και για εκατομμύρια ανθρώπους.

Οι άνθρωποι γίνονται χορτοφάγοι για διάφορους λόγους. Κάποιοι το κάνουν για να συμβάλλουν στη μείωση του πόνου των ζώων, άλλοι γιατί θέλουν να ακολουθήσουν έναν πιο υγιεινό τρόπο ζωής. Άλλοι είναι υπέρμαχοι της βιωσιμότητας ή θέλουν να μειώσουν τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου.

Όσο κι αν το αρνούνται οι κρεατοφάγοι φίλοι τους, οι χορτοφάγοι έχουν ένα δίκιο: η διακοπή της κατανάλωσης κρέατος έχει πολλαπλά οφέλη. Και όσοι περισσότεροι κάνουν την αλλαγή, τόσο περισσότερα θα ήταν τα οφέλη σε παγκόσμια κλίμακα.

Ωστόσο, αν όλοι γίνονταν χορτοφάγοι, θα υπήρχαν σοβαρά μειονεκτήματα για εκατομμύρια ανθρώπους, αν όχι για δισεκατομμύρια.

«Είναι ένα νόμισμα με δύο όψεις», λέει ο **Άντριου Τζάρβις** του **Διεθνούς Κέντρου Τροπικής Καλλιέργειας της Κολομβίας**. «Στις αναπτυγμένες χώρες, η χορτοφαγία θα έφερνε όλων των ειδών τα οφέλη στο περιβάλλον και την υγεία. Αλλά σε αναπτυσσόμενες χώρες θα υπήρχαν αρνητικές επιπτώσεις όσον αφορά την φτώχεια».

Ο **Τζάρβις** και άλλοι ειδικοί του Κέντρου έκαναν υποθέσεις για το τι θα μπορούσε

να συμβεί αν το κρέας «έβγαινε από το μενού του πλανήτη» εν μια νυκτί. Πρώτα απ'όλα εξέτασαν την αλλαγή του κλίματος. Η παραγωγή τροφίμων αντιστοιχεί στο 1/4 με 1/3 των ανθρωπογενών εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και το μεγαλύτερο μερίδιο ευθύνης γι'αυτούς τους αριθμούς αναλογεί στην κτηνοτροφική βιομηχανία. Παρ'όλα αυτά, συχνά υποτιμάται το πώς οι διατροφικές επιλογές μας, επηρεάζουν την κλιματική αλλαγή.

Στις ΗΠΑ π.χ. μια μέση οικογένεια τεσσάρων ατόμων εκπέμπει περισσότερα αέρια θερμοκηπίου λόγω του κρέατος που καταναλώνει, απ'ότι αν οδηγούσε δύο αυτοκίνητα - αλλά είναι τα αυτοκίνητα και όχι το κρέας, που απασχολεί τις συζητήσεις για την υπερθέρμανση του πλανήτη.

«Στις αναπτυγμένες χώρες, η χορτοφαγία θα έφερνε όλων των ειδών τα οφέλη στο περιβάλλον και την υγεία. Αλλά σε αναπτυσσόμενες χώρες θα υπήρχαν αρνητικές επιπτώσεις όσον αφορά την φτώχεια», λέει ο Αντριου Τζάρβις του Διεθνούς Κέντρου Τροπικής Καλλιέργειας της Κολομβίας

Ο **Μάρκο Σπρίνγκμαν**, ερευνητής στο πρόγραμμα Το Μέλλον των Τροφίμων του **Πανεπιστημίου της Οξφόρδης**, προσπάθησε να ποσοτικοποιήσει τις ευεργετικές συνέπειες της μείωσης κατανάλωσης κρέατος στην αλλαγή του κλίματος. Μαζί με συνεργάτες του, έφτιαξε μοντέλα υπολογιστή που προέβλεπαν τι θα γινόταν αν όλοι γίνονταν χορτοφάγοι έως το 2050. Τα αποτελέσματα δείχνουν -χάρη και στην εξάλειψη του κόκκινου κρέατος- ότι οι σχετιζόμενες με τα τρόφιμα εκπομπές αερίων θα μειώνονταν κατά 60%. Μάλιστα, αν όλος ο κόσμος γινόταν βίγκαν, οι εκπομπές θα μειώνονταν γύρω στο 70%.

Τα κοπάδια καταλαμβάνουν επίσης πολύ χώρο. Από τα 50 εκατ. τ. χλμ. γεωργικών εκτάσεων παγκοσμίως, το 68% χρησιμοποιείται για την κτηνοτροφία.

Εάν όλοι γινόμασταν χορτοφάγοι, θα αφιερώναμε ιδανικά, τουλάχιστον το 80% αυτών των βοσκοτόπων στην αποκατάσταση των λιβαδιών και των δασών, τα οποία θα αιχμαλώτιζαν διοξείδιο του άνθρακα και θα περιόριζαν την κλιματική αλλαγή.

Η μετατροπή πρώην βοσκοτόπων σε βιότοπους θα ήταν ένα θείο δώρο για την βιοποικιλότητα, συμπεριλαμβανομένων των φυτοφάγων ζώων όπως τα βουβάλια, τα οποία εκδιώχθηκαν χάρη των βοοειδών, καθώς και θηρευτών όπως οι λύκοι, οι οποίοι συχνά θανατώνονται ως αντίποινα για επιθέσεις σε κοπάδια.

Το υπόλοιπο 10-20% των πρώην βοσκοτόπων θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για καλλιέργειες που θα συμπλήρωναν τα κενά στις προμήθειες τροφής.

Ωστόσο, τόσο η περιβαλλοντική αποκατάσταση όσο και η μεταστροφή σε καλλιέργειες βασισμένες σε φυτά, θα απαιτούσαν προγραμματισμό και επενδύσεις,

δεδομένου ότι οι βοσκότοποι υποβαθμίζονται σημαντικά. «Δεν θα μπορούσες απλά να αφαιρέσεις τις αγελάδες και να περιμένεις ότι η γη θα γίνει δάσος από μόνη της», λέει ο **Τζάρβις**.

Άνθρωποι επίσης που απασχολούνταν στην κτηνοτροφική βιομηχανία θα χρειάζονταν υποστήριξη για το πέρασμά τους σε μια νέα καριέρα, είτε αυτό θα ήταν στη γεωργία, βοηθώντας στην αναδάσωση, είτε παράγοντας βιοενέργεια από υποπροϊόντα καλλιεργειών που χρησιμοποιούνταν για την σίτιση των κοπαδιών.

«Δεν θα μπορούσες απλά να αφαιρέσεις τις αγελάδες και να περιμένεις ότι η γη θα γίνει δάσος από μόνη της», λέει ο Τζάρβις

Κάποιοι αγρότες θα μπορούσαν επίσης να πληρωθούν για να διατηρήσουν τα κοπάδια τους για περιβαλλοντικούς λόγους. «Στη Σκωτία το περιβάλλον είναι κυρίως ανθρωπογενές και βασίζεται στη βόσκηση προβάτων», λέει ο **Πίτερ Αλεξάντερ**, ερευνητής σε μοντέλα κοινωνικο-οικολογικών συστημάτων στο **Πανεπιστήμιο του Εδιμβούργου**.

«Εάν αφαιρούσαμε όλα τα πρόβατα, το περιβάλλον θα έδειχνε πολύ διαφορετικό και θα μπορούσαν να υπάρχουν αρνητικές επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα», προσθέτει ο **Αλεξάντερ**.

Σημειωτέον ότι στο παρελθόν, όταν οι άνθρωποι προσπάθησαν να μετατρέψουν κομμάτια της Σαχέλ-μεγάλη στεπική λωρίδα γης νότια της Σαχάρας και βόρεια του Ισημερινού- από βοσκότοπους σε καλλιεργήσιμη γη, επακολούθησε ερημοποίηση και απώλεια παραγωγικότητας.

«Χωρίς κοπάδια, η ζωή σε ορισμένα μέρη θα γινόταν αδύνατη για κάποιους ανθρώπους», λέει ο **Μπεν Φάλαν**, ο οποίος ερευνά στο **Πανεπιστήμιο του Κέιμπριτζ** την ισορροπία ανάμεσα στη ζήτηση της τροφής και την βιοποικιλότητα. Αυτό περιλαμβάνει ιδίως νομαδικούς λαούς, όπως οι Μογγόλοι και οι Βέρβεροι, οι οποίοι θα αναγκάζονταν να εγκαταλείψουν τον τρόπο ζωής τους και να εγκατασταθούν σε πόλεις, χάνοντας έτσι την πολιτισμική τους ταυτότητα.

Αλλά ακόμη και η ζωή εκείνων που δεν εξαρτώνται τόσο από κοπάδια θα επηρεαζόταν. Το κρέας είναι ένα σημαντικό κομμάτι της ιστορίας, της παράδοσης και της πολιτισμικής ταυτότητας. Εορταστικά δείπνα, όπως αυτά των Χριστουγέννων, επικεντρώνονται γύρω από το κρέας, ενώ πιάτα με κρέας είναι εμβληματικά για κάποιες περιοχές και λαούς του κόσμου. «Οι πολιτισμικές επιπτώσεις της πλήρους εγκατάλειψης του κρέατος θα ήταν πολύ μεγάλες, και ίσως γι'αυτό οι προσπάθειες μείωσης της κατανάλωσης του κρέατος να αποτυγχάνουν συχνά», λέει ο **Φάλαν**.

Οι επιπτώσεις για την υγεία είναι επίσης αμφιλεγόμενες. Το μοντέλο του **Σπρίνγκμαν** δείχνει ότι αν όλοι γίνονταν χορτοφάγοι μέχρι το 2050, η παγκόσμια θνησιμότητα θα μειωνόταν 6-10%, κυρίως λόγω της μείωσης των στεφανιαίων νόσων, του διαβήτη, των εμφραγμάτων και κάποιας μορφής καρκίνων. Η εξάλειψη του κόκκινου κρέατος ευθύνεται κατά το ήμισυ γι'αυτές τις μειώσεις, ενώ τα υπόλοιπα οφέλη θα προέρθουν από τον περιορισμό του αριθμού των θερμίδων που καταναλώνουν οι άνθρωποι και την αύξηση του αριθμού φρούτων και λαχανικών που τρώνε.

«Οι πολιτισμικές επιπτώσεις της πλήρους εγκατάλειψης του κρέατος θα ήταν πολύ μεγάλες, και ίσως γι'αυτό οι προσπάθειες μείωσης της κατανάλωσης του κρέατος να αποτυγχάνουν συχνά», λέει ο Μπεν Φάλαν, ο οποίος ερευνά στο Πανεπιστήμιο του Κέμπριτζ την ισορροπία ανάμεσα στη ζήτηση της τροφής και την βιοποικιλότητα

Λιγότεροι άνθρωποι που θα υπέφεραν από -σχετιζόμενες με την τροφή- χρόνιες ασθένειες, θα σήμαινε επίσης μείωση στο κόστος περίθαλψης, εξοικονομώντας 2-3% του παγκόσμιου ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος.

Για να υπάρξουν όμως αυτά τα οφέλη, το κρέας θα έπρεπε να αντικατασταθεί με υποκατάστατα ανάλογης διατροφικής αξίας. Τα ζωϊκά προϊόντα περιέχουν περισσότερες θρεπτικές ουσίες ανά θερμίδα από ότι οι φυτικές ίνες όπως τα δημητριακά και το ρύζι, επομένως η επιλογή του κατάλληλου υποκατάστατου θα ήταν πολύ σημαντική, ιδίως για τα 2 δισ. του παγκόσμιου πληθυσμού που υποσιτίζονται. «Αν όλος ο κόσμος γινόταν χορτοφάγος, θα μπορούσε να δημιουργηθεί υγειονομική κρίση στον αναπτυσσόμενο κόσμο. Από πού θα έρχονταν τα ιχνοστοιχεία;», διερωτάται ο Μπέντον.

Ευτυχώς όμως, δεν χρειάζεται όλος ο κόσμος να γίνει χορτοφάγος ή βίγκαν για να δρέψει τα οφέλη μιας τέτοιας διατροφής. Αντιθέτως, ο έλεγχος με μέτρο της συχνότητας κατανάλωσης κρέατος και του μεγέθους των μερίδων είναι κομβικής σημασίας. Σύμφωνα με μελέτη, η συμμόρφωση στις διατροφικές συστάσεις του **Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας** θα μείωνε τις εκπομπές ρύπων της Μεγάλης

Βρετανίας κατά 17%, ποσοστό που θα έπεφτε ένα επιπλέον 40% αν οι πολίτες απέφευγαν ζωϊκά προϊόντα και επεξεργασμένες τροφές.

Λύσεις για τη μείωση των αερίων του θερμοκηπίου από την κτηνοτροφική βιομηχανία, υπάρχουν. Αυτό που λείπει είναι η θέληση να εφαρμοστούν.

Πηγές: bbc.com- ert.gr